

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IX. Vindicias Richerii complexè sumptas plus obesse, quàm prodesse
Antistitum Gallicanorum declarationi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

tentia Bonifacio est antiquior, nedum recenter non excogitata, ut ex iis patet, quæ lib. 4. dicta sunt, & ex illis Decretalibus, ad quas alluisse Bonifacium diximus. Nam cap. *Novit*. postquam Innocentius præmisit se non intendere judicare de feudo, quippe cujus judicium spectaret ad Regem, addit; *Sed decernere de peccato, cujus ad nos pertinet sine dubitatione censura, quam in quemlibet exercere possumus, & debemus . . . . .* Nullus qui sit sana mentis ignorat, quin ad officium nostrum spectet de quocumque mortali peccato corripere quemlibet Christianum: Et si correctionem contempserit, PER DISTRICTIONEM ECCLESIASTICAM COERCERE. Et cap. *Per venerabilem*. Qui filii sint legitimi; Non solum in Ecclesia patrimonio (super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem) verum etiam in aliis Regionibus, certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem casualiter exercemus: non quod alieno juri præjudicare velimus, sed quia, sicut in Deuteronomio continetur: *Si difficile & ambiguum apud te judicium esse perspexeris, &c.* Quam doctrinam ita non refutavit hujusce quaestionis autor, ut eam expressè tradat, quod cap. seq. planum fiet.

C A P U T I X.

Vindicias Richerii complexè sumptas plus obesse, quam prodesse Antistitum Gallicanorum declarationi.

Etiam si gravis esset Scriptorum, quos sibi Richerius vindices ascivit, autoritas; neque suspectum efficient illorum testimonium circumstantiæ temporis, & scribendi occasio, seu consilium ac finis: tamen fortior non evaderet pars Illustrissimorum Antistitum Gallicanorum, nec causa illorum appareret æquior; saltem si omnia illa testimonia complexè accipiantur. Manifestius enim aliquibus illorum propositionibus adversantur, quam aliis suffragentur: imò aliquando illis reverà opponuntur, quibus favore creduntur. Id ex parte observare jam licuit, quandò aliquibus ex illis testimoniis usi sumus. Sed rursus novis est exemplis confirmandum.

H h h h

2. Au-

2. Autor quæstionis illius, quæ Ægidio Romano tribuitur, nihil scripsit, quod confirmet, saltem apertè, propositionem, in cuius solius confirmationem adductus videtur: & aliæ manifestè contradicit; imò & illi ipsi, in cuius patrocinium advocatus est. Ita enim non declarat cum Illustrissimis Episcopis Gallicanis, Reges & Principes in temporalibus nulli Ecclesiastica potestati Dei ordinatione subijci; ut articuli 4. summarius sit huiusmodi; In quibus terrena potestas sit subiecta spirituali potestati. Sed ut mens Autoris evidentior fiat, exhibendus est integer articulus, cuius partem jam dedimus lib. 4. cap. 8. §. 6.

3. Quando declarandum est in quibus & quomodo potestas temporalis subiecta est spirituali potestati, & in quibus non. Ad cuius evidentiam notandum est, quod quedam sunt cause merè spirituales, sicut causa matrimoniales Extrav. de Decimis, per totum: Item causa Simonia Extravag. De Simonia, per totum. Item causa hæresis Extrav. De hæreticis cap. Ad abolendam, & cap. Vergentis, & cap. Excommunicamus: item cause divortii Extrav. De procura. Et omnes alia causa matrimoniales sunt spirituales. De quibus dicit Innocentius Extrav. de iudiciis super illam Decretalem, Novit, super verbo, Juramento. Nota crimen pacis fractæ, & perjurii directè pertinet ad iudicium Ecclesiæ, ut hic in crimine Simonia, sacrilegii, usurarum, hæresis, separationis matrimonii, quantum ad thronum propter adulterium. Causa merè temporales sunt causa feudales, & cause sanguinis, & huiusmodi. Istas commisit Deus immediatè & principaliter Imperatoribus & Regibus. De quibus nec Papa nec alii Prælati debuerunt se intrinittere in Ecclesiæ primitiva, licet modo consuetudine de causis personalibus quibusdam & temporalibus ad utrumque Iudicem recurratur. Sed de Feudalibus in propriis feudis, non nisi ad Imperatores, Reges, & alios Principes. Unde illa Decretali dicit Papa, non negamus quin Imperator præcellat in temporalibus. Et ut Extrav. De iudiciis cap. Novit. dicit Papa. Non putes quod jurisdictionem Illustris Regis Francorum perturbare, aut minuire intendamus. Et infra. Qui filii sunt legitimi, dicit Papa, ad Regem non ad Ecclesiam pertinet de talibus possessionibus iudicare. Item Extrav. De foro competenti. cap. Vero. Super verbo de Feudis, dicit Innocentius, quilibet Dominus quantumcumque villicus, vel etiam rusticus super feudalibus rebus jurisdictionem habet. Causa mixta sunt causa temporales, quæ connexionem quandam habent cum spiritualibus: sicut causa feudalis, quæ de se temporalis est, connexionem potest habere cum juramento vel pacto: sicut patet de diffensione motâ inter Reges Francia & Angliæ super Comitatu Pictaviensi:

vinci: Papa quia non poterat directè cognoscere de causa feudali, indirectè
 ratione iuramenti vel pacti intronisit se de illa Extrav. De Judiciis cap. Novit.
 Ubi dicit Hostiensis in glossa super verbo, De feudo; Non intendimus cognoscere
 de feudo, sed tantum ratione pacti, inducendo illum ad penitentiam, quia illam
 non potest agere nisi satisfaciatur. Item causa dotis per se temporalis est, & ad
 saecularem Judicem pertinet, si de ipsa tantum agatur: tamen quando Judex
 Ecclesiasticus cognoscit principaliter de matrimonio, si incidat causa dotis tan-
 quam accessoria, cognoscet de illa sicut de principali, cui est annexa, ut pa-
 tet Extrav. De donatio. inter virum & uxorem cap. De prudentia. Ubi dicit
 Glossa. Quia si non est matrimonium neque dos, & ita dos accedet matrimo-
 nio: ideo qui cognoscit de principali, debet cognoscere de accessorio, ut ha-
 betur Extrav. de officio delegati, cap. Praterè, & cap. Prudentiam. Sic
 etiam de hereditate cognoscit Judex Ecclesiasticus ratione incidentis. Extrav.
 Qui filii sunt legitimi cap. Per tuas. Et cap. Ex tenore. Alii sunt plures ca-
 sus speciales, in quibus Judex Ecclesiasticus cognoscit de temporalibus, quos
 enumerat Hostiensis in Glossa Extrav. De Judiciis cap. Novit. Sic ergo regu-
 lariter verum est, quod de causis merè spiritualibus solus Papa & alii Judices
 Ecclesiastici habent cognoscere. De causis verò merè temporalibus habent cog-
 noscere Reges, Imperatores & alii Judices saeculares. Et sic Rex Francia se-
 cundum iura non subest summo Pontifici, nec ei tenetur respondere de Feudo sui.
 PŒTEST TAMEN EI SVBIACERE INCIDENTER ET CASVA-
 LITER RATIONE CONNEXIONIS ALICVIUS CAVSÆ SPIRITVA-
 LIS, sicut habetur Extrav. De Judiciis cap. Novit. & Extrav. Qui filii sunt le-
 gitimi cap. per venerabilem.

4. Non minùs evidenter idem Autor art. seq. non errandi
 privilegium summo Pontifici competens firmat ex oratio-
 nis Christi pro Petro efficaciam. Hanc enim sibi objectionem
 proponit, & continuò solvit; Item utramque potestatem videtur
 Christus commississe Petro, quando dicit, Tu es Petrus & super hanc petram
 aedificabo Ecclesiam meam. Quia sicut in aedificatione materiali est unus lapis
 primarius & fundamentarius: sic in Ecclesia debet esse unus Princeps princi-
 palis totius Ecclesie fundamentum. Respondeo dicendo, quod hac Petri firmi-
 tas, super quam fundata erat Ecclesia, non est dominatio temporalis, sed im-
 mobilis & inviolabilis stabilitas fidei Christianae, sicut insinuat Christus di-
 cens: EGO PRO TE ROGAVI PETRE UT NON DEFICIAT FI-
 DES TVA.

§. Sed fortasse cuipiam videbitur Scriptor illis, quæ in
 H h h h 2 ar

articulo quarto scripserat contradicere, dum hic subjungit; De potestate enim temporali nullam fecit mentionem, quando dicit: Tu es Petrus, sed solum de potestate spirituali, que solum in ligando & absolvendo, à peccatis in foro conscientie consistit. Certè nullius momenti esset autoritas sibi ipsi contradicentis, quantum ad illud in quo inesset contradictio; atque adeò frustra in confirmationem primæ propositionis Antistitum Gallicanorum allegaretur. Nequaquam verò sibi contrarius est in asserenda immobili, & inviolabili stabilitate fidei Christianæ, Petro ejusque successoribus. Attamen præstat Autorem ita intelligere, ut in contradictionem non incurrit. *Intelligentia enim dictorum, ut ait S. Hilarius lib. 4. de Trinitate ex causis est assumenda dicendi: quia non sermone res, sed rei est sermo subiectus.* Itaque quod hic, ac in tota ista quæstione dicit Autor, de potestate ordinaria & directa, ac de actuali ejus exercitio in bona temporalia, quæ Principibus, non Pontificibus competit, est accipiendum, ut ex quæstionis statu, atque ex argumentis constat; non autem de potestate indirecta, quam adeò expressè in art. 4. Ecclesiæ concedit. Adde, quod prædicta Scriptoris verba non possunt tam arctam, ut videntur, habere sententiam; alioquin enim B. Petrus nullam habuisset in foro externo jurisdictionem, etiam quantum ad censuras, *sed solum potestatem spirituales, qua solum in ligando & absolvendo à peccatis in foro conscientie consistit;* quod Catholicæ fidei repugnat. Vult ergo, vel solum illam potestatem Apostolorum Principi datam fuisse illis præcisè verbis Matth. 16. Tu es Petrus, &c. (Quæ tamen sententia adhuc falsa esset, cum illa verba ampliorem facultatem significant) non excludens alias, quæ in aliis Scripturæ locis continentur; vel potius sub potestate spirituali ligandi & absolvendi à peccatis ea omnia intellexit, quæ ad illam quædam ratione referuntur: cujusmodi est jus impediendi, ne Principes Christiani autoritate sua abutantur in propriæ animæ ruinam, ac in subditorum & Catholicæ Religionis perniciem.

6. Cæterum idem autor eam assignavit originem potestatis, & autoritatis Patriarchalis; ut si quid simplicibus superesset timoris, ne tandem, quod nonnulli Galli aliquan-

dò minitari visi sunt, de constituendo Patriarchâ, exequerentur, penitus illius verbis abstergi queat. Tradit enim tanquam rem fide Divinâ certam, Patriarchas omnem suam potestatem & auctoritatem à Sede Apostolica habere, ac merito dicendum hæreticum qui id negaret. *Aliter potest dici*, inquit in eodem art. 5. *quod cum sermones inquirendi sint secundum materiam, sicut ait Apostolus, & intentio in tota illa distinctione sit, ostendere præminentiam Sedis Apostolicæ ad Sedes Patriarchales, quia Sedes Apostolica illas & instituit & auctoritatem dedit: unde Sedes Patriarchales quicquid potestatis & auctoritatis habent, dubium non est à Sede Apostolica emanare. Item Patriarcha auctoritatem habet limitatam in aliquâ mundi parte: SEDES AUTEM APOSTOLICA IN TOTO ORBE: VNDE QVANTVM POTEST SE EXTENDERE IN LONGVM ET LATVM TEMPORALIS POTESTAS IMPERII, TANTVM SE EXTENDIT AMPLIVDO SPIRITVALIS POTESTATIS, VIDELICET APOSTOLICÆ: ET QVICVMQVE ISTVD SINGVLARE PRIVILEGIUM CONARETVR AVFERRE, ASSERENDO, QVOD SEDES PATRIARCHALES POTESTATEM ET AVTORITATEM SVAM A SEDE APOSTOLICA NON HABERENT ET SPIRITVALEM POTESTATEM, ISTE MERITO DICENDVS ESSET HÆRETICVS.*

7. Joannes de Parisiis, cujus Tractatus de potestate Regia & Papali in lib. 2. Vindiciarum Richerii, quæstionem, de qua egimus, sequitur, non minus expressè agnoscit Summi Pontificis ad definiendas inconcussas iudicio fidei controversias potestatem, ejusque in totam Ecclesiam jurisdictionem. Sic enim scribit cap. 3. *Manifestum est autem quod licet populi distinguantur per diversas Dioceses & Civitates, in quibus præsent Episcopi diversi in spiritualibus, tamen una est omnium fidelium Ecclesia, & unus populus Christianus. Et idè sicut in qualibet Diocesi est unus Episcopus, qui est caput Ecclesia in illo loco vel populo: ita in tota Ecclesia, & in toto populo Christiano est unus summus Episcopus, scilicet Romanus, & Petri successor: ut sic Ecclesia militans per similitudinem à triumphante derivetur, ubi unus præfideat toti Universo. Apocalip. 21. Ipsi populus ejus erunt, & ipse Deus cum eis erit eorum Deus: Et Joëlis 1. Congregabuntur filii Juda & filii Israel pariter, ut ponant sibi caput unum: & Joan. 10. Fiet unum ovile & unus Pastor: quod quidem de Christo tantum intelligi non potest, sed de aliquo alio Ministro, qui omnibus præsit loco ejus. Nam post corporalem subtractionem præsentie cor-*

Hhhh 3

pot-

poralis Christi contingit interdum circa ea, quae sunt fidei, quæstionem moveri, in quibus propter diversitatem opinionum vel sententiarum divideretur Ecclesia (qua ad sui unitatem requirit fidei unitatem) nisi per unius sententiam Ecclesia unitas servaretur. Hic autem unus principatum huiusmodi habens est Petrus successor Christi, non quidem Synodali ordinatione, sed ex ore Domini, qui Ecclesia sua noluit desicere in necessariis ad salutem ipso dicente Joan. ult. ante ascensionem Petro singulariter, PASCE OVES MEAS: & Luc. 22. ante Passionem, ET TV ALIQUANDO CONVERSUS CONFIRMA FRATRES TVOS.

8. Ad eò cum Catholicæ Religionis doctrinâ consentit hæc sententia, ut etiam qui ab illa recedere meditabantur, ad eam identidem, quasi secreto fidei impulsu revocati videantur. Audi Joannem Gersonium Tract. de statibus Ecclesiasticis tit. De statu Prælatorum confid. 13. Status Episcopalis habet rationabiliter MONARCHAM SUPREMVM, SCILICET PAPAM RATIONE VNITATIS FIDEI ET SACRAMENTORVM: Sed hoc non ita perspicuum est esse debere ex institutione Christi, & pro utilitate universalis Ecclesia respectu dispensationis honorum temporalium, & jurisdictionum contentiosarum, seu coercitivarum, quæ diversis Legibus, seu Decretalibus, aut Statutis pro diversitate locorum & temporum regi debent, sicut & alia merè temporalia, Regalia, vel Imperialia. Hinc bene dictum est, quod qualibet Provincia in sensu suo abundat. Itaque ex mente Gersonii verbis istis expressa; Papa Status Episcopalis Monarcha est; & quidem supremus, ratione unitatis Fidei & Sacramentorum: id est ut dissentientibus fortè cæteris Episcopis, ac in varias sententias distractis, multitudo ad unitatem per unius supremi Monarchæ iudicium reducatur; atque ita sicut unus est Dominus, fit etiam una fides, unum baptisma; quæ est ratio Doctoris Angelici.

9. Dubitabis fortasse, an ea fuerit Gersonii mens hoc in loco, quia contrariam alibi indicat. Sed, ut jam innui, hæc contradictio, si sibi Gersonius contradixit, tribuenda est hinc ejus in Pontificæ potestatis, tempore schismatis, abusus commotioni, hinc Religionis & avitæ disciplinæ instinctui. Perspicua sunt Gersonii verba modò relata. Quomodo enim Papa erit Monarcha supremus. si ejus iudicium ab alio, puta à Concilio generali, possit reformari? Quomodo stabit unitas Fidei & Sacramentorum, nisi unius illius sententiæ in hæcæ-

hæreatur? Nonne poterunt in Conciliis Episcopi varii variè opinari? Nonne tunc unius autoritate ad unitatem erunt revocandi? Respondebis Monarchiam in eo consistere, quod Papæ sit, Ecclesiæ universæ providere, Concilia generalia convocando, & Canones exequendos curando; sed nonne Pontifex illam etiam potestatem habet circa jurisdictionem, & circa temporalia, circa quæ tamen Gersonius, quamvis dubitativè, minorem illi tribuit autoritatem; fortasse quia, cum longè minoris sint pretii, inferioribus pleniùs committenda videbantur, supremo autem Monarchæ reservanda, quæ ad unitatem Fidei & Sacramentorum spectarent.

10. Quæ circa Richerii Vindicias dicta sunt, sufficere mihi videntur, si minus ab absolutam eorum confutationem; quippè quæ opus integrum postularent, saltem ut constet eas non ita firmare Declarationem Illustrissimorum Antistitum Gallicanorum, ut (si hæc sola erant illius fundamenta & munimina, quæ brevi vulganda jactabantur) multum timendum sit sanctæ Sedi ab hujusmodi machinis.

C A P U T X.

Jurisdictio summi Pontificis, ejusq; potestas, tum in definiendis fidei quæstionibus, tum in condendis Legibus, celebri Ecclesiæ Gallicanæ testimonio confirmantur.

1. **P**ro aptissima Coronide, non solum hujus libri, sed etiam omnium præcedentium, in quibus generalia capita de summi Pontificis autoritate tractata sunt, visum est, antequam ad singularia puncta veniamus, quæ, præsertim à Laicis, tanquam Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ partes, proponuntur; quæque non tam à Clero Gallicano contra summum Pontificem, aut Curiam Romanam instructa sunt, quam ad extollendam Jurisdictionem sæcularem, oppressâ, vel depressâ Ecclesiasticâ, illis, quæ variis in locis dicta sunt de Cleri Gallicani circa potestatem summi Pontificis sententia, novum adjungendum esse testimonium; ut iterum evidentiùs constet, quantum Illustrissimi Episcopi Parisiis anno

Hhhh 4

1682.